

Půlmilionová Alena Mornštajnová

Aleně Mornštajnové, jedné z nejznámějších českých spisovatelek současnosti, se podařilo na české poměry něco nevídaného: prodala už přes půl milionu svých knih. Kromě bestselleru *Hana*, jehož se dosud prodalo téměř dvě stě tisíc kusů, se na tom významně podílí už i letošní novinka *Listopád*. Té nakladatelství Host v prvním nákladu vytisklo sto deset tisíc kusů. A větší část nákladu už mají čtenáři doma.

Listopád je pátým románem autorky, která do české literatury vstoupila v roce 2013 prvotinou *Slepá mapa*. Psaní tohoto příběhu autorce trvalo jedenáct let. O dva roky později pak vyšel další román *Hotýlek*. Obě knihy se prodávaly na české poměry dobře, čtenáři i kritici si jich všimli, ale nic v tu chvíli ještě příliš nenasvědčovalo tomu, že se rodí spisovatelská superstar. Obou knih prodala Alena Mornštajnová do roku 2017 jen šest tisíc.

Všechno změnil až román *Hana*, který čtenáře zavádí do Valašského Meziříčí v období druhé světové války a následujících pohnutých let dvacátého století, na jejichž pozadí autorka znovu rozehrála intimní drama svých hrdinek. Knihy se postupně prodalo téměř dvě stě tisíc kusů. Postupně začaly stoupat i prodeje předchozích knih a Alena Mornštajnová se stala jednou z nejčtenějších českých spisovatelek. *Hana*, která má na Databázi knih jedno z nejvyšších hodnocení a více než deset tisíc komentářů, byla přeložena do dvanácti evropských jazyků (a do dalších se překládá), Národní divadlo Brno pravidelně uvádí s velkými úspěchy její divadelní adaptaci a také se připravuje filmové zpracování.

„První představení divadelní adaptace románu *Hana* byla vyprodaná ještě dříve, než jsme začali zkoušet. Vstupenky na osm červnových repríz v roce 2019 zmizelo během měsíce. Diváci brali pokladnu útokem i v následující sezóně, po každé repríze následovaly bouřlivé ovace ve stoje. Věřím, že po znovuotevření divadel bude úspěšný život divadelní *Hany* ještě dlouho pokračovat,“ říká ředitel divadla a zároveň autor adaptace Martin Glaser.

„*Hana* je příběhem silných, životem zkoušených žen. Pravdivý předobraz skutečných příběhů té doby strhujícím způsobem Alena Mornštajnová přenesla do románu, který se čte jedním dechem a vybízí k zamyšlení, že naše smysluplná existence je vždy zasloužená a naplněna mírou naší osobní citové investice. V době vydání románu jsem ani netušil, že se úvod knihy popisem tyfové epidemie stane tak aktuálním mementem,“ popisuje režisér Milan Cieslar, který se převedením příběhu do podoby celovečerního filmu zabývá už několik let.

Kniha rezonuje i v zahraničí, například ve Velké Británii: „Pokud nás tedy historie učí to, co se stalo, literatura nás učí, jak se při tom lidé cítili. *Hana* je důležitý a významný román, který nám ukazuje, jak bolest a trauma přecházejí z generace na generaci, a připomíná nám, že žádná společnost se nikdy zcela nevyhne pocitům spoluviny,“ napsala Gemma Pearsonová ve *Wales Art Review*.

Ohlas zaznamenala i v Německu a chybělo jen málo, aby se dostala například do užšího výběru poroty Literární ceny Evropské banky pro obnovu a rozvoj. „Je to vynikající román, který vykresluje poválečné Československo poznamenané holokaustem a město, jehož utrpení znovu

rozvíří propuknutí epidemie tyfu. Kniha výborně pracuje zejména s tematikou dětství a tajemství dospělých," napsal jeden z porotců Toby Liching pro Literární přílohu deníku *The Times*.

Následujícím románem *Tiché roky* se Aleně Mornštajnové podařilo svou pozici potvrdit a upevnit. *Tiché roky* získaly oblibu čtenářů velmi rychle, prodalo se jich už přes sto tisíc kusů, a to i přesto, že místo „velkých dějin“ se v nich autorka zaměřila především na intimní rodinný příběh o tom, jakou sílu může mít mlčení.

V letošním roce pak přišla s románem *Listopád*, který sama označuje jako knihu dosud nejosobnější. Mnoho svých čtenářů znovu překvapila volbou tématu, za odvážnou ji označili i někteří kritici. „Moje knihy vždycky vycházely ze skutečných událostí, nová knížka se ale odehrává v alternativní přítomnosti. Je o tom, co by se stalo, kdyby v roce 1989 události nedopadly tak, jak dopadly. Co by se stalo, kdyby se komunisté udrželi u moci. Vycházela jsem z toho, že by museli přitvrdit, museli by přitáhnout oteže. Režim by byl ještě více totalitní, byly by ještě více omezeny občanské svobody a lidé, kteří se zapojili do demonstrací a akcí proti režimu, by byli pronásledováni. Možná by dopadli mnohem hůř než po roce 1968,“ řekla sama autorka v rozhovoru s Alžbětou Rybářovou pro časopis *Marianne*.

A ukazuje se, že volba tématu se vyplatila. Za několik prvních měsíců se totiž *Listopádu* prodalo bezmála šedesát tři tisíc výtisků. Kniha se dvanáct týdnů držela v čele žebříčku nejprodávanějších knih podle Svazu českých knihkupců a nakladatelů.

„V období zmatení hodnot je nesmírně důležité, že nejpoblábnější domácí autorka přichází s jasným politickým stanoviskem. Dalo by se říci, že opět pojmenovává onu legendární „Říši zla“. Snad se čtenářky a čtenáři nad knihou jen nedojmou, ale opravdu budou naslouchat jejímu poselství,“ napsal Aleš Palán pro Aktuálně.cz.

Z dalších reakcí na knihu *Listopád* vybírám alespoň několik pasáží:

Mornštajnová své fanoušky opět nezklamala a předložila jim strhující a čtivý příběh, který se v různých obměnách může odehrávat – a odehrává – i dnes po celém světě. V jeho jádru neleží jen věčné téma svobody, ale i zkušenost mnohem univerzálnější – člověk vydrží všechno, jen je vždycky lepší, když na to není sám. (Petra Horáková, *Kult*)

Kdybch chtěl kritizovat a hanit, musel bych si vymýšlet. *Listopád* je náramná kniha a budoucí adept pro zařazení mezi povinnou školní četbu. (Zdeněk Svoboda, *Krajské listy*)

Listopád je totiž v první řadě výborně napsaná kniha s hutnou, dusnou a nepříjemnou atmosférou tíživého vězeňského režimu. Mornštajnová mistrovsky vystihla všudypřítomný plíživý strach či obavy z udavačství. (Mirka Kunderatová, *Lidové noviny*)

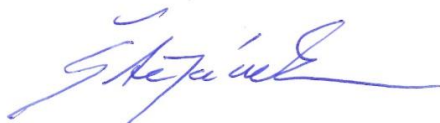
Listopád je trochu jiný než předchozí knihy, ale vůbec to Aleně Mornštajnové nemám za zlé. Naopak před ní smekám, že se pustila do něčeho takového, a navíc pro ni mnohem složitějšího. (Jana Langerová, *Kultura21.cz*)

Je téměř jisté, že určitá část dnešní čínské společnosti principiálně zažívá šikanu srovnatelnou s tím, co líčí ve svém novém díle Alena Mornštajnová. Ve světle takovýchto souvislostí má románové „kdyby“ populární autorky apelativní mimoliterární potenciál. (Josef Chuchma, *Respekt*)

Budu rád, když budete o úspěších Aleny Mornštajnové a jejích knih informovat. Pokud byste chtěli zaslat recenzní výtisky či PDF, prosím, napište mi. Samozřejmě Vám také mohu zprostředkovat kontakt na autorku v případě, že byste měli zájem o rozhovor.

Za nakladatelství Host s díky za spolupráci,

Radek Štěpánek
stepanek@hostbrno.cz
+420 723 877 917

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Radek Štěpánek', with a long horizontal flourish extending to the right.